

KËGË II.

T ë p a r ë t

Një nga bijtë do të die përsë Shkjiptarët të kolonievet janë të mbajtur si Grékë prej shumë vetësh. — Përgjégje e prindit, i çili kujtón gojëdhënat Pelásge t'fisit. — Histori e 'tij në kóhen e mésume é te lúftat kúndra. Túrkut. — Punë të çuditshëme trímash Shkjiptarë çë më vónë jkën në Itali — Mundím i pathënshtëm i Moisiut Golémit i Dibrës é të shókravet e 'tij çë rán në dúar të Túrkut. — Vrásia e tradhëtóirt Balabàn è vdékje e lëvdúashme të djalóshit Gjín Muzákjës Tópia.

Ûnë thásh : — O zóti tátë,
po Shkjiptarë túke klënë
përsë jémi prân të njóhurë
nà si Grékë, edhè më shúmë
5 déra e jónë ndër të mírat ? --
M'u përgjégj ai tue kjéshur :
« — Një e përzíeme të padíshmish,
një gënjéshtrë priftaráke,
edhè një dredhím armíkjësh,
10 si disá ! Na thónë Grékë,
sè te klísha s'kèmi dókat
e Litínjëvet ; si i thónë
Túrkjé atýreve Shkjiptarë
çë, për fát të kèkj, u bën
15 myslymánë è u ndàn për fë
ngà të vllézërit e'týre,
mòs për zëmbërè edhè... I vëjéshëm
kÿ gabím për priftërin
të pakórë, è prân i mbájtur

CANTO II.

Gli Antenati (vv. 635)

ARGOMENTO

Uno dei figli vuol sapere perchè mai gli Albanesi delle colonie siano ritenuti Greci da molte persone. Risposta del padre, il quale trova opportuno ricordare le tradizioni pelasgiche della famiglia. Storia della medesima attraverso il medioevo e nella lotta contro i Turchi. Imprese di eroi albanesi che poi si trapiantarono in Italia. Efferato martirio di Moisè di Dibra e di alcuni suoi compagni, caduti in potere dei Turchi. Uccisione del traditore Balabàn e morte gloriosa del giovanetto Gino Musacchio Topia.

Io dissi: — O signor padre,
ma essendo Albanesi
perchè mai siamo ritenuti
quali Greci noi, ed ancor più
5 la nostra stirpe infra le nobili? —
Mi rispose egli ridendo:
— Una confusione da ignari,
una menzogna di preti,
un intrigo di nemici
10 come tanti altri! Ci dicono Greci
perchè in chiesa non abbiamo le usanze
dei Latini, come dicono
Turchi quelli fra gli Albanesi
che, per disgrazia, divennero
15 musulmani e si divisero per religione
dai propri fratelli,
se non anche per cuore... Assai utile
questo equivoco per i preti
insaziabili, e perciò mantenuto

20 è ngā ajó gjithmónë i ngjallur
me kuidès ; përsè në púnë
të fitímit të parrúgë
te ku dó, si edhé kūr dó,
jánë priftërat nji fárëje,
25 të krështërë ò myslymánë,
pórsa s'pátën t'jëtër Zót
për véç arit edhè 'rgjëndit.
Ng'ána e 'lyre gjíthë armíkjët,
túe mós dásbur kūr të mbézet
30 ás kujtími i s'vjétrës gjinde
ç'u përhápë e pára n'víse
ku, vistāre túe përdérdhur,
dfelli kā pushím ; të gjíndes
çë klé rrënjë shúmë e pjéllëshme
35 për të tjéra, edhè të fórtā
è të lúmtura, mundóhen
è nuk prëhen dítë è nátë
asāj émbër t'i ndërrójën,
edhé shpÿrtin é fýtÿrën :
40 Sā për rrjédhën t'ënë, ò bīr,
Û të thóm se e vjétrë shúmë
është e lárta dérë e jóna ;
një ngā atò. nanì të rralla
të Pelásgëvet t'hyinúshmë
45 çë kjëndrójën, túke rúajtur
atë ndër è t'mádhin émbër
çë po pátën. Në një síkë
ngjër më sot e namatísurë,
ndónse e vóglëzë, ajó dólli
50 mbí të tjéra, tásh kā shúmë
mót è vjëtë ; è i pári i físit,
Lykomédi, i dritës míku,
rregjërój atjè, kūr djáli

20 e da essi in ogni tempo alimentato
con molta cura ; poichè in fatto
di illecito guadagno,
in ogni luogo ed in ogni tempo,
sono i preti tutti uguali,
25 cristiani ovvero musulmaui
allorchè non hanno alcun Dio
fuori dell'oro e dell'argento.
Dalla loro parte i nemici nostri
non volendo affatto che rimanga
30 nemmeno il ricordo dell'antica gente
che si sparse per prima nelle regioni
dove, diffondendo i suoi tesori,
il sole riposa ; della gente
che fu radice assai feconda
35 di altre, e fortissime
e gloriose, arrovellansi
continuamente di giorno e di notte
per cambiare ad essa il nome
ed anche l'anima e l'aspetto.
40 In quanto all'origine nostra, o figlio,
io ti dico che molto antica
è la nostra nobile stirpe ;
una di quelle, ora assai rare
dei divini Pelasgi
45 che ancor restano, conservando
quell'onore e l'alta fama
che sempre ebbero. In un'isola
fino ad oggi celebre (5),
quantunque, piccola essa emerse
50 sulle altre, già son molti
e molti secoli, ed il primo della razza
Licomede, l'amico della luce,
ivi regnava, allor che il figlio

55 i së bårdhës zónjë t'dējtít,
i pamúnduri Ahilávës,
pás dëshírit t'fórt i s'ëmës,
gjéti ndēje è rríj ndër váshat
aì vét si vájzë i véshur
60 mós të nísej për mbí Trújën,
te ku fáti i 't'ij e ngréhēj
dón é mós. I rī túe vdékur
kísh aì t'fitój një zë
të pasósëm, me t'lëdihtur
65 ushtērish armíke è t'príshur
të përmëndurish kjytéte,
è më shúmë me të vrāmit
e Vaktārit trímash vrāsës.
si po ndólli. Ashtú u mbarúa
70 fjála e t'Lártit; sè te lékji
ku përtój aì ndë híe
të pëlkjýeshme akjē sā t'érrtë,
váte è e njóhu me dredhī
mê dináku edhè m'i hólli
ndër të hóllët è dinákēt
75 të së tērës bótë, Udhúshti
i Lavértit bīr, è e bīndi
të zēj údhën e lëvdīs
të shēnjúame atij prēj fátit,
çë nga t'lēmit. Po më pára
80 trími fshéhtazë u martúa
me të búkurën Dejdáme,
çë pusbtój kë do njerī,
bījē e míkut e përdashurē
mbí të tjéra, è ngā atò dársma
85 u lē Pýrri flókësh t'ártë.
Gjíth i játi ky, è sì t'ètít
váte prān è i móri gjákun,

della candida dea del mare
55 l'invitto Achille,
secondo il desiderio della madre
vi trovò ospitalità e stavasene fra le donzelle
anch'egli in abito femminile,
pur di non muovere contro Troja,
60 dove il fato lo attirava
ad ogni costo. Morendo giovane
egli avrebbe acquistato una fama
imperitura, con lo sterminio
di eserciti nemici e con la distruzione
65 di città illustri
ed ancor più con la morte
di Ettore, uccisore di eroi,
come di fatto avvenne. Così adempiasi
il consiglio di Giove; che nel recesso
70 dove egli poltriva, avvolto in un'ombra
tanto piacevole quanto oscura,
andò e lo riconobbe con un'astuzia
il più scaltro ed astuto
fra gli astuti e gli scaltri
75 di tutta la terra, Ulisse
figlio di Laerte, e lo determinò
ad intraprendere la via della gloria,
segnata à lui dal fato
fin dalla nascita. Ma ancor prima
80 l'eroe erasi di nascosto unito in matrimonio
con la bella Deidamia,
domatrice degli uomini,
figlia dell'ospite ed amata
su tutte le altre e da tali nozze
85 nacque Pirro dai capelli d'oro.
Simile in tutto al padre costui, allora che il padre
ebbe poscia vendicato

- túe bër hī të lártën Trûjê ;
báshk me t'fórtit kushirinjë
90 è me t'tjërë trīma t'vëndit,
shkói te Fthija grāsh të míra,
te ku pláku i gjýsh, ngā t'zýmtil
mê i brengósur se ngā mósha,
e përisëj pā durím,
95 ndër të rréptit Myrmydēnasë,
për me e pār edhé një hërë
atë bīmë të harlísurë
çe ngā sūnga e 'tji kísh dalë.
U përhápën n'Arbērī
100 ç'atë hërë, edhé shtūn rrēnjë
të shëndòshta è të këthélla,
mê të pàrēt e shpīs t'ēnë,
búrra t'mírë edhè të dréjlë,
ngā të Lértit fórt të dásburë,
105 si e Pelásgēvet e shúma,
po më tēpër nga Ahanája,
è të zótë akjë sā n'tókë
shpéjt u ndē pushtéti i 'týre.
Vánë è vūn disā me kórdēu
110 dhēn e póshtēme nēn úrdhër,
te ku ngréhēn të hyinúshmes
zónje t'mēndies è të lúftēs
do faltōre, edhè l'kujtúame ;
si po bēn disā kjtéte,
115 ndēpër lédhe të mëdhénjë,
ç'edhé njèrzit é móti
nuk rrézójēn dót. Të tjërë
Adriatíkun kapërtsýen
è n'Vitálje rān e héret
120 marēshtúan atjè, túe pásur
shēnje t'kjéllit të pëlkjýeshmë,

rendendo cenere l'alta Troia;
insieme ai forti suoi cugini
90 e con altri valorosi del luogo
recessi a Ftia, feconda di belle donne,
dove il vecchio avo, dalla mestizia
oppresso più che dell'età grave,
impaziente lo attendeva
95 fra gli arditi Mirmidoni,
per vedere anche una sola volta
quella pianta rigogliosa
che dal suo ceppo era germogliata.
Si sparsero in Albania
100 fin da allora, e vi misero radici
robuste e profonde,
i primi della famiglia nostra,
uomini probi e giusti,
molto amati dagli Immortali,
105 come la maggior parte dei Pelasgi,
ma specialmente da Atena,
e valorosi così, che nel mondo
ben presto si estese la loro potenza.
Andarono alcuni e posero con la spada
110 sotto il proprio dominio la regione inferiore,
dove eressero alla augusta
Dea dell'intelletto e della guerra
alcuni templi, dei quali ancor vive il ricordo;
come pure parecchie città,
115 in mezzo a mura gigantesche,
che gli uomini ed il tempo
non sono giunti ad abbattere. Altri
attraversarono l'Adriatico
ed in Italia giunsero e ben presto
120 fondarono ivi, dopo di avere avuti
indizi celesti favorevoli,

- Toskërin e rë. Si ushtëmë
fórt e lárghëshme edhé e pígullë
sót përr sót te véshi i gjíndes
125 hër'è hërë andëj, ngā várre
të harrùame, arrën një zë
çë na kjët në mënd gjërín
ndë Rrasénëje të bárturë,
edhë dúket ëmbri i jýnë
130 te betímët i ngulisur,
te betímët t'pauptúame
kúndra mpshéhëjes të thëllë
të së tsilavet kã dítë
çë të dfturit po rréken.
135 Po si dríta ndëpër t'ërrët
rrezullón ajó lëvdí
ç'i rrethói të ngréhtit bállë
guzimtārit t'zót të Nāpjes;
atij trími të pashók
140 me të drèjt i klúam Luá,
sè të t'rréplít mbrèt të pýllit
pāti zémbrën è fukjín.
Prej kjytézës të Korfnthit,
ku pas lúftavet shkjutóhej,
145 si petrít në májë t'málit,
u vërsúl i papëritur
disā hërë mbí të húajit,
si rrëfë nga kjíelli, è e pān
sā të mpréhtë è sã të rëndë
150 e kísh kórdën, ushtërit
e Markézit Bonifát,
çë në kóhë të Baldovínit
u bë rrégj i Thessalís;
è mé shúmë Jáku i Asvènit,
155 trím i Frántsës ngā të mírët

la novella Toscaria. Come eco
molto lontana e debole,
ancor oggi all'orecchio degli uomini
125 talora di là, da sepolcri
dimenticati, perviene una voce
che ne ricorda il parentado
trasferitosi nella Rasenia,
ed apparisce il nostro nome
130 nelle lapidi inciso,
nelle lapidi non ancora comprese,
contro il profondo mistero
delle quali da gran tempo,
i dotti si affaticano.
135 Ma come la luce in fra le tenebre
rifulge la gloria
che circondò l'altera fronte
all'ardito signore di Nauplia,
a quell'eroe impareggiabile
140 a buon diritto chiamato Leone,
poichè del fiero re della foresta
egli ebbe il cuore e la fortezza.
Dalla cittadella di Corinto,
ove solea ritirarsi dopo la pugna,
145 quale spaviero in cima al monte
si lanciò egli inaspettato
sugli stranieri più volte,
come folgore dal cielo, e ben conobbero
quanto acuta e quanto grave
150 avesse la spada, gli eserciti
del Marchese Bonifazio,
che, ai tempi di Baldovino,
si era proclamato re della Tessaglia ;
ed ancor più Giacomo d'Avesne,
155 uno dei buoni valorosi di Francia,

- è luftarësh të rrëmbÿeshmë
prîns i fórt edhé me námë.
Shénj i físit ísh më pára
një hÿll āri né fúshë t'kúkje;
160 do më thënë dfelli trím
çë, si mjégullat e zéza
gjúajti é tréti è dógji shkÿymit,
mbretëron pa kundrështarë.
Po një trújë thépe thépe
165 n'atò dítë i shtói luftāri,
tek e tsíla, n'ānë t' dréjtë,
kalaróhet një luā.
Te e rrëmákta i vū një t'jétër
déga e jonë, çë nēn úrdhër,
170 në t' përpóshme Shkÿipëri,
kísh disā kÿjtéte è vēnde,
ku me Çāmërë è me Lábërë,
búrra t' dhéut, è me kresníkët
Arbërëshë, è me skÿjftérët
175 e Himārrës è të Súlit,
shtÿpi Turkÿit Jān Skÿirói,
túke klēnë, ndónse vjétësh
fórt m'i vógël, shók i pār
i t' lēvdóshmit Arianít.
180 Po kūr dítën e përiturë
te kátrë ānet bumbulísi
thírma e lúftës, è prej Krújës
dólli dfelli é shkrépi dhéun,
prēhen lá çë kish fitúar
185 trímí i mirë è u nís è váte
te ku e ngréhin bésa e 'tij
edhé i vëndit mālli i ndzéhët,
me gjërñjë edhë me mikjë,
krérë túbash trimërñje

e di terribili soldatesche
duce forte e di gran fama.
Lo stemma della famiglia era in antico
un astro d'oro in campo rosso,
160 cioè il sole eroico,
il quale, poichè le negre nubi
ha colpite e diradate e bruciate del tutto,
impera senza avversari.
Ma una torre merlata
165 in quei giorni vi aggiunse il guerriero,
al cui lato destro
si arrampica un leone.
Nel lato sinistro vi pose un altro
il nostro ramo, che soggette
170 nell'Albania inferiore
avea molte città e regioni,
dove con Ciami e con Liapi,
uomini forti, e con i campioni
Arberésci e con i falchi
175 della Chimarra e di Suli
schiacciò i Turchi giovani Schirò,
il quale era, sebbene di anni
assai più giovane, il primo fra i compagni
del glorioso Arianite.
180 Ma quando poi nel giorno atteso
ai quattro lati risuonò
il grido di battaglia, e da Kroja
si levò il sole ed illuminò la terra
lasciò il riposo che si era guadagnato
185 il buon eroe ed ivi recossi
dove lo attiravano la sua fede
e l'ardente amore della patria,
insieme a parenti ed amici,
capi delle schiere di quei forti

- 190 ç'Arianfti prij. O kóhë
e kujtóshme për gjith mónë,
kūr nj' e vétme ndíenjë e shëjte
shkúndi t'tërë Shkjpërín
për së gjëri è për së gláti,
195 çë ngā bjëshkat è veríut,
te ku bóra s'shkríhet kūr,
ngjër më Lartë è në Prevézë,
te ku véra s'kā të sòsur!
Híeja e Tóskëvet të párë,
200 si për jëtë ashtú për déke,
u bashkúa me Skanderbégun,
kush-do-kúsh me tríma t'vétë
çë përindërë, ára e shpí
túke lënë è núse t'rëja,
205 rrókën shtizë è kórdha è vére
edhè múarën mprápa t'zótët
për në shësh të burrërís.
Me lëvdín e njij laúzi
e se t' t'sílit-do e veçánta
210 po përzíhet, si te dëjti
vënë e mlíden è njësóhen
të luménjëvet suválat.
Kúsh do kūr t'i numëronjë
të paprékshëmet thermí
215 çë të lídhura ndër 'tó
bëjën trútsin e Tomórrit?
È kush dí sā gjígjja hÿjësh,
túke u hédhur po si brëshër
për mbí díellin ngā gjithë ánët
220 pa pushím, atij i shtójën
madhërín edhè shkëlzímin?
Ashtú nëve sót préj mëndet
na shpëtójën émbre è vépra

190 che Arianite conduceva. O tempo
degnò di ricordo immortale,
allorchè un sacro ed unico sentimento
scosse tutta l'Albania
per largo e per lungo,
195 delle Alpi del settentrione,
dove la neve non si scioglie giammai
fino ad Arta ed a Prevesa,
dove la primavera è eterna!
Il decoro dei Toschi nobili,
200 per la vita e per la morte,
si unì allora con Skanderbeg,
ognuno con i suoi bravi,
che genitori e campi e case
abbandonando e giovani spose
205 afferrarono lance e spade ed archi
e seguirono i loro signori
nel campo del valore.
Con la gloria di tutto un popolo
quella che è propria di ciascun individuo
210 si confonde, come nel mare
vanno a raccogliersi e ad unificarsi
le onde dei fiumi.
Chi potrà mai enumerare
le impalpabili molecole
215 che, congiunte fra di loro,
costituiscono la mole del Tomor?
E chi sa mai quanti frammenti di astri,
piovendo come gragnuola
sul sole da ogni parte,
220 senza interruzione, a lui accrescono
la magnificenza e lo splendore?
Così a noi dalla memoria
sfuggono nomi ed imprese

- të posaçëme fatósash,
225 ç'edhë véhten túe kushtúar,
gjëndes t'ënë i sbárdhën fákjen
për gjith mónë. Po nuk fíket
kūrr è kūrr, si dríta e vráptë,
të një kÿlli çë rrëzóhet
230 è tymtón te náta e thëllë,
nāmi i atýreve t'mëdhénjë
çë ndër gódhën trimëreshë
ngā të tjerët i veçúan,
jó të lëndurit të vétëm
235 è të pétkut përarími,
po kjëndrësë, è zëmbërë è mënde
è guzím i parrëfýeshmë,
si edhé gūrë t'paçemúamë
në kurórë të një rrégji.
240 N'até lëndë t'bardhë n'kjíell
ç'është e thënë rrúgë e tēmëltë,
prej të mádhes largësi
sývet t'ánë si një lúm
rësh të hóllëza è të léhta
245 pa burím edhë pa grýkë,
tek ë hÿjézish shumítsë
e pasósme, vënde vënde
shihen thëlbe më të dëndurë
më të bárdë è të shkëlkjýeshmë
250 è midís atýre píkëza
shkëndijóre t'ndāme n'shënj,
e të tsílavet ngā njëra
është një díell, a diejísish grúmbull.
As pak ndrýshe kóha e shkúame
255 s'e bê stávë, akjë t'mós shkókjet
ndër të t'shúmës, trimërīn
e disāye ngā më t'mírat

particolari di eroi,
225 che, sacrificando sè stessi,
resero illustre la nostra gente
in ogni tempo. Ma non si spegnerà
 giammai, quale rapido solco di luce
 di una stella che cade
230 e sparisce nella profonda notte,
 la fama di quei grandi
 che in mezzo alla folla valorosa
 distinsero fra gli altri
 non la nascita soltanto
235 e la doratura degli abiti,
 ma resistenza e coraggio ed intelletto
 ed ardimento non comune,
 quali pietre preziose
 nella corona di un re.
240 In quella candida massa celeste
 che vien detta via lattea,
 per la grandè distanza
 agli occhi nostri simili a fiume
 di tenui e leggere nuvolette
245 privo di sorgente e privo di foce,
 mentre essa è di stelle moltitudine
 infinita, quà e là
 vedonsi delle zone più dense,
 più bianche e luminose,
250 ed in mezzo a quelle dei punti
 scintillanti e ben distinti,
 ciascuno dei quali
 è un sole, o un aggregato di soli.
 Così il tempo trascorso
255 non confuse, in guisa da non potersi distinguere
 da quello della folla, il valore
 di molti delle più illustri

- shpī të vëndit ; prān te këngat
çë na lānë atā të pāre
260 prej të tsīlëvet burójēm,
è te t'ljera gojēdēna,
po me ndër të máth kujtóhen,
pas Kastriótit të padékshēm,
t'jērē edhè, è t'fārēs tēnē
265 jó të vétēmē. Ū nuk dī
nē kīsh pāsūr kūr mē pára
è nē mē do t'kēt nē t'árdhur
vëndi i jýnē, búrra t'vjéfshēmē
si edhé klénē Milo Shini,
270 sýri i dréjt i Skanderbégut,
edhè shóku i 'līj Nik Péta,
ç'i rī shúmē do t'kish vdékur,
nē, të lídhur dúar è këmbë,
nuk e gjējēn dót kjillímas
275 Thómē Lópēsi è Ján Stási,
dy kreshníkēt e Kúrvéles,
mbí një brinjē t'shkrélē t'Çikēs,
te ku Túrkjit zēmbërē-gūrē
tē varrúam e kīshën lēnē,
280 t'ísh, i gjáll è me të ndíem.
ushkjím úlkjish edhè spëndësh.
Si nuk vdíkj atjē ? Mē mírē
për atē, se t'gjēj mē vísh,
po si e gjèti me t'vërtétē,
285 núse t'Zótit, atē váizē
fort të búkurē, è të dāshurē,
çë kish zēnē kūr, me rrégjin,
flamurār u nís te lúfta
nē fillim ! É fort mē mírē
290 të kīsh mbétur për gjith mónē
te ku múrdxari i rēshíti

famiglie della patria; perciò nelle canzoni
che ne lasciarono quei signori
260 dai quali discendiamo,
e da altre tradizioni,
sono ricordati con grandi lodi,
dopo l'immortale Kastriota,
altri ancora e della nostra stirpe
265 non soltanto. Io non so
se avesse mai avuti nel passato,
e se più ne avrà nell'avvenire
la patria nostra, uomini di vaglia
quali furono Milo Shino,
270 l'occhio destro di Skanderbeg.
e il compagno di lui Nik Peta,
che in età giovanissima sarebbe morto
se, legato per le mani e per i piedi,
non l'avessero trovato a caso
275 Tommaso Lopes e Giovanni Stasi,
i due campioni della Kurvela
sopra una costa deserta del Cika,
dove i Turchi dal cuore di pietra
pieno di ferite aveanlo abbandonato
280 affinchè fosse ancor vivo e cosciente,
pasto di lupi e di voraci augelli.
Perchè ivi non morì egli adunque? Meglio
per lui, anzi che trovare in sulla bara,
come la ritrovò davvero,
285 sposa di Dio quella vergine
bellissima e tanto amata
cui egli avea dato la fede, allora che col re,
quale alfiere mosse in guerra
per la prima volta! E molto meglio
290 se fosse rimasto per sempre
là dove il suo morello era scivolato

- ndë një rrásë t'plirë è Túrku
i rà sýpër è përr déke
e lavósi! S'do t'kísh pâr
295 në t'përbiëkur prân të shókjen
prápa bíshtit të një káli
jenitsëri të dzarrístë.
Me t'vërtëtë uhân e móri
burrërishtë aí; po i thýemi
300 shpýrt i 'tíji, ç'atë hérë
s'u shëndósh as pák. I lúmi
Dédë Skúrë, përr së kúndra,
lárt mbí májën të një kódre
jëtën dhá, túe vrâr Haldúpë,
305 è nuk hókji, túe shpëréjtur
sa edhë Gjýshi djáli i 'tíj
i kísh gjákun përr të márrë
kûr te rrítej. Nuk e páti,
è nuk münt t'e kísh dót kûrr,
310 një shpërés edhë të tíllë
Pâl Gulémi. Aí si sót
vû kurórë, edhë si néstër
shkói te lúfta. E mjéra núse,
Rína e vétme e Ddón Matrëngës
315 thúaj se mbéti e vë te klísha,
pas bekímit ç'i dhá prífti.
Po sã zónja anadolláke
kórdha e trímit nuk vejói!
Sã të várfërë nuk bëri
320 djélm è váshazë, te lúftät
e Berätit è të Díbrës
të Tyránës è t'Valkálles?
O Valkálle, vënt i nëmur,
te ku kjëni Balabán
325 tsíti zëmbërën, tuke pâr

su d'una lastra insaguinata, ed il Turco
gli era caduto sopra ed a morte
lo avea colpito! Non avrebbe veduta
295 agonizzante poscia la consorte
dietro la coda di un cavallo
di giannizzero trascinata.
A dir vero ne fece vendetta
da forte egli; ma l'infranta
300 anima di lui da quel momento
non guarì mai più. Il fortunato
Ded Scura, al contrario,
sulla cima di un colle
diede la vita, uccidendo Turchi,
305 e non ne soffrì, perchè ebbe speranza
che anche il suo figlio Giorgio
lo avrebbe vendicato
quando fosse cresciuto. Non la ebbe
e non poteva averla mai
310 una speranza tale
Paolo Gelemi. Egli come oggi
si mise la ghirlanda nuziale, e come domani
partì per la guerra. La povera sposa
Irene, l'unica figlia di Dhon Matranga,
315 quasi restò vedova in chiesa,
dopo la benedizione che le chiede il prete.
Ma quante matroue asiatiche
la spada dell'eroe non rese vedove!
Quanti orfani non fece,
320 giavanetti e vergini, nelle battaglie
di Berat e della Dibra,
di Tirana e di Valkále?
O Valkàle, luogo maledetto,
dove il cane Balabano
325 ebbe la gioia di vedere

të përmýstë è t'hājën bótë
disā trímā t'bujērīs
më të lártë! I pāri rā
nën mizóres kórdhë t'tij
330 Aleksândër Masarákji,
një vllastār i shpīs të rrègjit ;
djálë i rrépët è ngā gjithë
shúmë i dáshur. Të kísh klënë
tsá më pák, do t'kísh skpëtúar,
335 sè vdés hëret kúsh nuk ká
smirëzësë. U shtùn è u súlën
mbì gjakpírësin mohúas
dý binjókët Kalímëna,
Lázo è Kósta, dý petríte,
340 të shpërbléjën më një hérë
atë vrásë. N'Toskëri
më se atà nuk kísh të pásurë ;
po si kjózmët nuk kursýen
për lirín e vëndit t'týre,
345 ashtù jétën ; è sí dfellit
të dý báshk i hápën sýt
më të lëm, ashtù tue vdékur
báshk i mbyllën áfër míkut.
Një djép pátën è një várr
350 atà vllézërë t'lëvdóshmë.
Fórt me atá ndryshúan të sprásmít
çë ngā Lázoja burúan
te katúndi i jýnë. E thëna
çë te gója atà po kíshën :
355 « Vdékë e jótë, jéta e jíme, »
è te várrí i më të mádhít
s'patí túrp t'e shkrúaj i dyti.
Po çë jétë ajó! Si hie,
shkúan è vánë è s'mbéti fáre

abbattuti e mordenti la terra
molti eroi della nobiltà
più eletta! Cadde per primo
sotto la sea crudele scimitarra
330 Alessandro Masaraki,
propagine della casa reale,
giovane ardito e da tutti
amato assai. Se lo fosse stato
un po' meno, si sarebbe salvato,
335 poichè muore presto colui che non ha
degli invidiosi. Gittaronsi e si scagliarono
sul sanguinario rinnegato
i due gemelli Kalimani
Lazo e Kosta, due sparvieri,
340 per vendicare senza indugio
quella morte. Nella Toscaria
non v'erano altri più ricchi di loro;
ma come non risparmiarono le ricchezze
per la libertà della patria,
345 così non risparmiarono la vita; e come al sole
aprirono insieme gli occhi
nascendo; così, in sul punto di morire,
insieme li chiusero accanto all'amico.
Una culla ebbero e un sepolcro
350 quei gloriosi fratelli.
Molto da costoro differirono gli ultimi
che da Lazo discesero
nel paese nostro. Il motto
che essi avevano sul labbro, era:
355 « La morte tua è la vita mia »,
che sulla tomba del maggior fratello
non si vergognò di scrivere l'altro.
Ma qual vita la loro! Come ombre
essi passarono e non ne rimase affatto

- 360 gjúrmë e 'týrëja në bótë.
Ari u shdúk è lãri u thã
tek i vjêtri shênj i shpïs.
Atë dítë atjè në lënzë
sósi kënga kjesharãke
- 365 e të párit Kãrlo Dúç
vjershëtôr si edhé i shtërnípi,
ç'embër lá ndër në të ndërshëm
ndónse rmónjës è i paditur.
Ashtú lãnë é gják è gjéllë
- 370 Èngjell Mási edhé Llësh Kéta,
kushirínjè è kundrështarë
për një t'mádhe dashurí
çë të dyve i djgjëj shpýrtin
për të búkurën Margjélë,
- 375 vãjza e trétë è Kólë Dzásit.
I pasósmi gjúm i dékes
báshk i zúri edhé i pajtói ;
tek e dáshura u martúa
me të bírin e Skjadháit,
- 380 me atë Gjèrgj i tsíli jíku
kūr e ndrýdhi Shkjpërín
e mallkúara gjýmsë e hënzës
è te ky katúnt vendósi
shpín e vétë. Ìsh Llámber Súli
- 385 i kunáti i Míts Kasésit,
një djalósh ç'edhè mbi búzën
nuk kísh kjíme ; po i rrëmbýeshëm
si shtërgátë. Atý è ktúth
i rríj Lámbri è nuk i ndáhej
- 390 kūr për ánë, akjè sa u ndódhën
túe luftúar midís armíkjëvet
kãnë é kãnë të rrethúamë
po si arínjè të Málit t'shëjt

360 orma alcuna in sulla terra.
L'oro disparve e s'inaridì il lauro
nell'antico stemma della casa.
In quel medesimo giorno ivi in un singulto
venne meno per sempre il canto scherzoso
365 del primo Carlo Duci,
poeta come il suo tardo nepote
che lasciò fra noi un nome onorato
sebbene contadino ed inculto.
Così pure lasciarono e sangue e vita
370 Angelo Masci e Lesh Keta,
gugini e rivali
a causa di un immenso amore
che ad entrambi bruciava l'anima
per la bella Margéla,
375 la terza figlia di Nicola Zasi.
L'eterno sonno della morte
insieme li colse e li mise in pace,
mentre l'amata fanciulla andò a nozze
col figlio di Schiadà,
380 con quel Giorgio che prese la via dell'esilio
allorchè dominò in Albania
la maledetta mezzaluna,
ed in questo paese venne a stabilire
la propria casa. Era Lambro Suli
385 cognato di Domizio Kasési,
un giovanetto che ancora sul labbro
non avea peli; ma violento
come tempesta. Con affettuosa cura
su di lui vegliava Lambro e non si staccava
390 mai dal suo fianco, sì che insieme trovaronsi
combattendo in mezzo ai nemici,
circondati da ogni parte,
come orsi del Monte Santo

- ndër gjatërë. I pā n'rrëzik
395 pa shpëtím Tanúsh Skjirói
è u vërsúl për të ndihmúar
dy gjërívet. Rréth atij
Túrkjit bijën si kallinje
përpósh drápërit. Mbí túfat
400 të mëndërëme lëshónej,
si një shkábë ndër gugúçe ;
vetëtój te e dréjta shpàta
é përdërděj drën è déken
te ku trímí shkój, mbí t'zìun
405 kál të mrrishëm, turfullónjës,
çë shtij shkúmë è gják prej gójës
è ngā syt shkëndíjē. Ō ndër
i të vjétrëvët Shkjíptárë,
i Shkjíptárëvet t'vërtétē!
410 U bê bújē edhè një kjínt
búrra t'dhëut è múarën mpràpa
túe bërtítur : Shkjípe ! Shkjípe !
Híkën Túrkjit è u shpërdān,
fúshën lánë è zūn përpjétën
415 è mbí 'lá fatósat t'ápē
si nj 'orték. Kúsh ësht i zóli
të lëvdonjē pas të dréjtes
trimërín e Márka Būs
edhè atē të Vása Shpátēs
420 ç'e kish úngël ? É kush túrrin
e Gjòn Krispit, gják pelásgu,
è t'Likúrësit Mërkūr
ç'ísh i thírrē edhè Rrëfëja ?
Kúsh fukjín e Tódër Bàrçës
425 çë me zì i përkúlej mbrétit,
mê për ndër, se për të shtrúam
ngā pushtèlí ? Ngjër te shtègu,

395 fra cacciatori. Li vide in pericolo
senza speranza di salvezza Tanúsh Schirò
ed avventossi per soccorrere
i due congiunti. Attorno a lui
i Turchi cadevano come spighe
sotto la falce. In sulle schiere,
400 spaventati egli scagliavasi
come uccello di rapina fra le tortorelle;
folgorava nella sua destra la spada
e spargeva il terrore e la morte
ovunque l'eroe passasse, sul negro
405 cavallo ardente e sbuffante,
che mandava schiuma e sangue dalla bocca
e dagli occhi scintille. O decoro
degli antichi Albanesi
degli Albanesi veri!

410 Avvenne una gran mischia e cento
uomini forti corsero dietro di lui
gridando: Aquila! Aquila!
Fuggirono i Turchi e si dispersero,
lasciarono il piano e presero le alture,
415 e su di essi i nostri bravi
come una valanga. Chi è capace
di celebrare secondo il merito
il valore di Marco Bua
e quello di Vasa Spata
420 che lo aveva zio? E chi l'impeto
di Gión Crispi, sangue di pelasgo,
e di Mercurio Licurisi
soprannominato la Folgore?
Chi la forza di Teodoro Bárcia
425 che a stento cedeva al re,
più per rispetto, che per soggezione
derivante dalla potenza? Fino al varco,

- po si mbréti i porosíti,
nuk u ndálën kùrr tue shtýpur
430 è tue vrâr armíkjë. Ashtù
Dorangríkja, flamurári
i Himárrës, è Zef Tója,
një nga krérët e Berátit,
dhe Dedë Kostantíni,
435 kapitán i Gjinokástrës,
çë një kjínt tri-djëtë è dysh
vdikj, è lá një níp të fillëm
te katùndi i jýnë i bárdhi ;
è Ndrë Rrëresi i Kaninës,
440 Rúsh Vurgáni prej Dukátit,
Gavríl Dára e Gúrash Dórsa,
të dy ndër të Malakástrës,
è shpýrt mádhi Gjérgj Gudzëta
prej Drimádhës, ëmbrí i t'sílit
445 práp u ndíe ndër në mbí t'jerë,
è do t'mbétet për gjith mónë,
kùr í nipi i s' pëstës dórë
na vù vátrën në Palérmë,
te ku márrim áhtë è drítë
450 për mësím edhé për díe.
Si kùr béhas te korríku
zjárri bie në nj 'árë t'grüntë
nuk mundóhen punëtarët
sā t'e shúajën (púnë e kótë!),
455 po kërkJjën për sā mündet
me e tsaktúar ; ashtú edbé Tùrkjit
dúallën jáshta më një hërë
ngā pusit çë kíshën vënë
për t'i prër, te t' párat mège
460 të të mádhit lëm të 'týre,
hóvin ndjèksëvet, të déhurë

giusta gli ordini reali,
non si fermano mai, calpestando
430 ed uccidendo nemici. Così pure
Doranghrichia, l'alfiere,
della Chimarra, e Zef Toja
uno dei capi di Berat,
e Deda Costantini
435 capitano di Ginocástro,
che di cento e trentadue anni
morì, lasciando un solo nipote
nel nostro bianco paese,
e Andrea Reres da Kanína,
440 Giorgio Vurgáni da Dukáti.
Gabriele Dara e Gurash Dorsa
ambedue onore di Malakástra,
ed il magnanimo Giorgio Guzzetta
di Drimades, il cui nome
445 di nuovo risuonò fra noi sugli altri
e resterà immortale,
allorchè il suo pronipote di quinta generazione
fondò a Palermo il nostro focolare
dal quale noi riconosciamo calore e luce
450 per educazione e per sapienza.
Come allora che d'improvviso nel mese di luglio
si appiglia il fuoco ad un campo di grano,
non si affannano i contadini
a spegnerlo (vana impresa!),
455 ma cercano, finchè è possibile,
di limitarlo, così i Turchi
saltarono fuori ad un tempo
dagli agguati dove s'erano nascosti
per arrestare, alle prime trincee
460 del loro grande accampamento,
l'impeto degli inseguitori, briachi

- gjáku t'húaj. É i vate mbārë;
sè të shúmët e harrúan
porosin e Skanderbégut
465 è te kurtha rān, Fatmíře
gjíthë atà ç' e shítën shtrëjt
atjè jètën! Ngā luānjët
tétë i zū me dórë t'gjállë
Balabáni me tré kjíntë,
470 è Sultānit j-a dërgójt
në Stambóli: — Ō Padishàh,
shtóft Allāhu ndërin t'ënt
è te t'kátrat anë t'bótës
e sgjeróft! Ū sót të lídhurë
475 më të mírët Arbërëshë
kè se t'çónj. I pári i atýre
është Moisé Golémí i Díbrës,
çë tí njéh. Aì ndë vónë
për me lājtur kā dëtýrën
480 è te tsílës ti kā ditë
çe jë i zóti. Mírr uhān!
Jánë té tjérë: Gjin Muzákja
me Muzákjën e Ngjelnës
è Kólë Berísha è Gjúsh Kuça,
485 Gjón Perlátí è Gjín Mánesi,
è Vlladën Gjúrítša. T'pákë
po të sglédhurë è të lértë
sā më shúmë... I pā Mehméti
edhë zëmbra e zézë e 'tj
490 me gëzím u mbúsh: — Allāhu
është i math è Mabométi
i dërgúamí i 'tj! Ō búrra
bënij túrkjë, è ne Dxenét
do të gjëni, sā më shpéjtë,
495 pákje è gás, te atò lulíshte

di sangue nemico. E riuscì loro il piano
poichè i più non ricordaronsi
degli ordini di Skanderbeg
465 e caddero nelle insidie. Fortunati
tutti quelli che vendettero a caro prezzo
ivi la vita! Dei leoni
otto ne prese vivi
Balabano con l'aiuto di trecento soldati,
470 e li spedì al Sultano
a Stambul: — O Padiscià,
Allah accresca la tua gloria
e in quattro lati del mondo
la estenda! Oggi prigionieri
475 i migliori fra gli Albanesi
ecco ti mando. Il loro capo
è Moisè Golémi di Dibra,
a te ben noto. Egli finalmente
pagherà il debito
480 di cui tu da molto tempo
sei creditore. Soddisfati ad usura!
Sono gli altri: Gino Musacchia
con Musacchia d'Angelina,
Nicolò Bérisha e Giorgio Cuccia,
485 Giàn Perláti e Gino Mánes,
e Vladen Giurizza. Pochi,
ma eletti e di alta stirpe
quant'altri mai... Li vide Maometto
ed il suo cuore crudele
490 si riempì di gioia: — Allah
è grande e Maometto
è l'inviato di lui! O uomini,
fatevi turchi e nel paradiso
troverete al più presto
495 pace e gaudio, fra giardini

- fórt të këndëshme è të blërta,
nd'ánë t'gjallëvet lumënjë
të kullúamë, edhè në hie
gjetharákesh pémë, t'lúmë
500 për gjith mónë, túke u dáshur
me të búrkurat Urī...
— Rúana, Zót! — » Atà u përgjégjën
me një zë, si edhè bën krýkj.
Kjëshi mbréti me të kékj.
505 — Jám i dhímshëm edhè kóhën
të mendónij për t'u sjéllë
nuk ju pres... — » Disà të ndyrë
hódxë atjè përánë u ndódhën
po si sórra çë mbì shtríkjet
510 përgatíten. — Móre uráta,
thót atýre, zë tashí
púna e júajë. Mós kurséni
fáre díje è mjeshtërije,
të kjëróni, sí u përkét,
515 këtà shpýrtra të dáshurë
nga ajò e vjétrë lëvóre
ç'i mbulón, si dfellin mjégullë. —
Mbí theróret ató bísha,
të përétura për gják
520 të krështëri, rán ; i svéshën,
túke i shkúlur tsópa tsópa
me thínì ngà shtáti pétkat ;
i rrézúan në dhë è me brískje
dálë è dálë u vùn t'i rípëjën,
525 po si déle, túke i hédhur
për mbí várrët krýpë... — Ō búrra,
bënij Turkjë!... — I mádhi yn' Zót,
fukjìn t'ënde!... — Për dy jávë
u svarrís ashtú mundími

meravigliosi e sempre verdi,
accanto a vive correnti
limpidissime ed all'ombra
di fronzuti alberi, beati
500 in eterno ed in perenni amori
con le bellissime Urî...
— Guardane, o Dio! — » Essi risposero
ad una volta e segnandosi con la croce.
Sorrise il Sultano sinistramente.
505 — Sono pietoso ed il tempo
di meditare e di convertirvi
non intendo limitare... Alcuni luridi
preti turchi ivi si trovarono,
come cornacchie sulle carogne
510 si apprestarono a gittarsi: — O reverendi,
disse a costoro, incomincia adesso
l'opera vostra. Non risparmiate
nulla di sapienza, nè di arte
per liberare, come lor conviene,
515 queste anime dilette
di quell'antica scorza
che le ricopre, come nube che offusca il sole.—
Sulle vittime quelle belve,
assetate di sangue
520 cristiano, avventaronsi; le spogliarono
strappando loro a brandelli
e butalmente gli abiti d'addosso;
bruttaronle per terra e con dei rasoi
si misero a scorticarle lentamente,
525 come pecore, spargendo
del sale in sulle piaghe... — O uomini,
fatevi turchi... — O nostro gran Dio,
danne la tua forza! — Per due settimane
si protrasse quel supplizio

- 530 i pathëshshëm, i pandier,
ngjër që t'kurmëvet kjëndrësën
múndi ajò m'e mádhe e fës.
Po përpára t'lártës Krújë
giýkji i Zótit e kjëllói
- 535 Balabánin e mallkúarë,
sā mē vónë akjē mē rëndë.
Thót Tanúsh Muzákj Topíja,
i kunáti i Skanderbëgut :
— Ná nuk ípemi të gjállë ;
- 540 por armíkut t'i dëftójëm
se për nē nuk kã të lòdhët ;
se nuk kã skuzím për nē. —
Ndëpër shkrépa è thépa t'Krásës,
rān mbí Túrkjit, si përrúa
- 545 që mbi fúshën gorromíset
è te rrëzat e Kryezézit
i përzùn me plójë t'mádhe.
Për dý ditë è për dý nétë
u mbā lúfta ; po n'mëngjés
- 550 të sē trétés dítë, u túrr
Balabáni si një shkábë,
è mbi Gíjnin e Tanúshit
u vërsúll. Aì e përiti
burrërisht, é të dý kuéljët
- 555 u përpókjën edhé u ndëshën
si dý mjégulla të zéra
që të plóta mē rrufë
è me brëshër, i shtyn kúndras
éra è mádhe, ngjër që théhen
- 560 túe gjëmúar edhë túe hédhur
ngā gjíthë ánet zjárr, sā kjfelli
bumbullís é i tërë ndízet
për shkrepítima të tmeróshme.

530 inenarrabile, inaudito,
finchè la resistenza dei corpi
vinse quella della fede, che era maggiore.
Ma davanti all'alta Kroja
la giustizia di Dio colpì
535 il maledetto Balabano
quanto più tardi, tanto più gravemente.
Dice Tanúsh Musacchio Topia,
il cognato di Skanderbeg:
— Noi non ci arrendiamo vivi,
540 ma al nemico dimostreremo
che siamo instancabili
e che sappiamo tutto osare —
Attraverso le roccie e le rupi del Krasa
gittaronsi sui Turchi, come torrente
545 che precipita sulla pianura,
e sino alla falde di Kriezézi
li respinsero con molta strage.
Per due giorni e per due notti
si combattè; ma al mattino
550 del terzo giorno, avventossi
Balabano, come un nibbio,
e su Gino figlio di Tanúsh
si scagliò. Egli lo attese
da forte, ed i due cavalli
555 incontraronsi e si urtarono
come due negre nubi
che, gravide di fulmini
e di grandine, sono sbattute l'una contro l'altra
dalla bufera, finchè s'infrangono
560 tuonando e sprizzando
da ogni lato fiamma, sì che il cielo
rimbomba ed avvampa
per folgori tremende

- Si shk reptimë me t'vërtëtë
565 shtíza e mpréhtë e të pabásëmit
thýejti tsúpin e rrëmákët
të djalóshit è j-u fút
te ku kjàfa në krahërúar
ësht e lídhurë; po rrúgat
570 s'i këpúti dot të frýmës,
sé e ndalói pëkjýra e 'rgjëndëtë.
Tùe vërrítur; — « Kjèn i kjënit! »
trími i rrébët ngáu me shpõre
t'egërsúamin kâl; si drédhë
575 u lëshúa më nj'ánë armíkut
è te zëmbra i dëndi héllin,
si e kjëllói edhè te fýti
Gjérgj Aléksi për së lárgu
me një plúmp. Ó dórë e lúme!
580 Për së prápështi ngā shála
u rrézúa, me njérën këmbë
ndëpër rýpa t'ngatërrúame.
Káli u ngréh mbi këmbët prápa
me të kékje hëngëllíma;
585 túrr è vráp u hóth pastáj
për në fúsha é për në mále
túe dzarrísur atë kúrm
të përgjákëm è të çártur.
É kâ várrin ndë Përtélë
590 Balabáni fahjezī;
po mi atë rëndón një nëmë
çë s'fashítet për gjith mónë:
nëma e zjárrtë e Shkjipëris.
Gjín Topíja ndër këtë,
595 të një lísi i shtrúam në hie,
i thà tátës s'vet Tanúshit,
ç'i rrīj áfër mbi një shkëmp

E come folgore davvero
565 l'acuta lancia dell'infedele
spezzò l'omero sinistro
del giovinetto e gli si conficcò
là dove il collo allo sterno
si attacca; ma le vie
570 della respirazione non gli recise,
che lo impedì la corazza d'argento.
Gridando: « Cane, figlio di cane! »
l'intrepido giovane diede di sproni
all'inferocito cavallo; come turbine
575 assalì di fianco il nemico
e gli conficcò lo stocco nel cuore,
mentre anche lo colpiva alla gola
Giorgio Alessi da lontano
con una palla di piombo. O mano benedetta!
580 Roverso da sella
egli cadde, con un piede
impigliato fra le redini.
Il cavallo si rizzò sulle zampe posteriori
con orribili nitriti;
585 si diede poscia ad una pazza fuga
per pianure e per monti
trascinando quel corpo
insanguinato ed infranto.
Ha la tomba in Petrella
590 Balabano dalla faccia nera;
ma su di lui grava una maledizione
che non si allevierà giammai:
la maledizione infuocata dell'Albania.
Gino Topia frattanto,
595 disteso all'ombra di una quercia,
disse a Tanúsh suo padre,
che gli sedeva accanto su di una pietra,

- túke i mbājtur kryet mbi glû:
— Krújën t'ënë akjë të dāshurë,
600 atë Krujë t'ënë t' bārdhë
Û nuk kām për të pār më,
sè për mua nuk kā shpētím.
Ndíenj se vdés... Të mjérës mēmë
të m'i fálesh me shëndët ;
605 të m'i fálesh é t'i thúash
se s'i lë ndo mārre físit.
Të m'i fálesh Skanderbégut
të m'i fálesh è t'i thúash :
— Gjínit t'ënt u ngjātët jéta,
610 ò kunát, sè i jímí vdfkj
për të mírë... Tashtí púthëm,
zóti tátë, è m'ip urátën.
T'jérë djélmë è më të mírë
do të kēsh... Û po si nj 'ëndërë
615 shkónj è véte... Ò Jésu Křisht!... —
Kēshtu vdfkj ; i mbylli sýt
me të fórtën dórë i játi,
kēkj i sbēt, e púthi n' bállë
pa një lóttë : — Ò bīri i jím,
620 ndónse zēmbren më kēpúte,
Û për týt nuk munt të klā.
Klófshe i lúm në vënt të lúmēsh,
ku na prín, në pátshim fátin
të të vjēm pas... — Jú tríma
625 zērní kēngën e lēvdīs,
sè një dritë u shtúa në kjíell!
Thà è me flámurin e kúkj,
ku shkjpónja krahērēnē
me dý krérē t'kurorúame
630 zeshkullón, si për së lárti,
ndër të kálthër, i héth dritën

tenendogli i suoi ginocchi :
— La nostra Kroja
600 quella nostra bianca Kroja
io non vedrò mai più,
chè per me non v'ha rimedio.
Mi sento morire... Alla povera mamma
reca i miei saluti,
605 recale i saluti e dille
che non lascio macchia alcuna alla famiglia.
Reca anche i miei saluti a Skanderbeg,
recagli i saluti e digli :
— Al tuo Gino possa durare a lungo la vita,
610 o cognato, poichè il mio è morto
per il comun bene. Or baciami
signor padre e benedicimi.
Altri figli e di me migliori
tu avrai... Io come un sogno
615 or mi dileguo... O Gesù Cristo !... —
Così egli morì ; gli chiuse gli occhi
con la forte mano il padre,
assai pallido ; lo baciò in fronte
senza una lacrima : — O figlio mio,
620 quantunque tu m'abbia spezzato il cuore,
pure per te io non posso piangere.
Possa tu esser beato in luogo di beati,
dove ci precedi, se avremo la fortuna
di venirti appresso... E voi, o giovani,
625 intonate il canto della gloria,
che una nuova luce si è accesa in cielo !
Disse e con la bandiera purpurea
dove l'aquila a volo abbassato
con due teste incoronate
630 nereggiava, mentre dall'alto,
fra l'azzurro, la irradiava di luce

635 hylli i búkur i lirís,
atë shtāt të shëjtërúam
vét mbështóll. E múarën shókët
è më kráhë e bārtin n' Krújë,
te ku páti atà nderíme
çë pas púnës, i përkktën.

635

l'astro bello della libertà,
quel corpo sacro
egli stesso lo avvolse. Lo presero i compagni
e sulle spalle lo portarono a Kroja,
dove gli furono resi gli onori
che gli spettarono, secondo il merito.